

NORGES HØYESTERETT

D O M

avsagt 2. juni 2022 av Høyesterett i avdeling med

dommer Ragnhild Noer
dommer Arne Ringnes
dommer Wenche Elizabeth Arntzen
dommer Erik Thyness
dommer Knut Erik Sæther

HR-2022-1113-A, (sak nr. 21-153384SIV-HRET)
Anke over Borgarting lagmannsretts dom 22. september 2021

Advokatfirmaet Rogstad AS
Irfan Abbas

(advokat Andreas Galtung – til prøve)
(Rettslig medhjelper:
advokat Steingrim Wolland)

mot

Markus Tobiassen
Verdens Gang AS

(advokat Halvard Helle)

Norsk Redaktørforening (partshjelper)

(advokat Jon Wessel-Aas)

S T E M M E G I V N I N G

(1) Dommer **Sæther:**

Sakens spørsmål og bakgrunn

- (2) Saken gjelder avisen Verdens Gangs bruk av fotografier hentet fra internett uten samtykke fra rettighetshaverne og gjengitt i artikler om et advokatfirma. Spørsmålet er særlig om åndsverkloven § 29 om sitatrett eller § 36 andre ledd om gjengivelse av fotografier i tilknytning til dagshendinger får anvendelse, eller om avisen var avskåret fra å bruke fotografiene uten samtykke.
- (3) Norges største avis Verdens Gang (VG) publiserte i 2020 flere artikler som retter et kritisk søkelys på Advokatfirmaet Rogstad AS og enkeltpersoner i firmaet. Temaene for artiklene var blant annet mangel på vandelskrav for ledelsen i advokatfirmaer, misbruk av offentlige midler og kritikkverdig advokatopptreden.
- (4) Sakene ble publisert i nettavisen og i papiravisen med omfattende bruk av fotografier. Reportasjene inneholder 15 portrettfotografier av firmaets advokater og to fotografier fra en sosial sammenkomst i firmaet. Fotografiene var hentet fra advokatfirmaets nettside og ble benyttet uten at VG ba om samtykke eller betalte vederlag. Rettighetene til portrettfotografiene var tidligere overdratt fra fotografen til advokatfirmaet. Avisen benyttet også et fotografi av Afzzal Ghauri ved siden av en Lamborghini sportsbil. Ghauri var en av dem som etablerte Advokatfirmaet Rogstad, og VG hentet fotografiet fra Ghauris åpne Facebook-profil. Fotografen var Ghauris venn advokat Irfan Abbas, som er en av de to ankende parter i saken. Også dette fotografiet ble brukt uten samtykke og uten at det ble betalt vederlag.
- (5) Det er nå rundt to år siden artiklene først ble publisert, men de er fortsatt tilgjengelige på VGs nettsider.
- (6) Den første artikkelen ble publisert på nett 8. februar 2020 under overskriften «Mannen som bygget et advokatkontor fra fengsel», og var neste dag førstesideoppslag i papiravisen. Forsiden gjengir flere portrettfotografier i en fotomontasje. Også fotografiet fra Ghauris Facebook-profil var inntatt på forsiden. Selve artikkelen legger beslag på åtte avissider. Hovedtemaet er hvordan Ghauri bygget opp advokatfirmaet samtidig som han sonet en lengre fengselsstraff for lånebedragerier. Det er også omtalt forbindelseslinjer mellom Ghauri og organiserte kriminelle miljøer. Saken handler videre om at advokater som har arbeidet i advokatfirmaet i perioder har vært fratatt advokatbevillingen, men likevel møtt klienter eller skrevet brev på vegne av dem. Det er gjort bruk av portrettfotografier i lite format, foruten de to «festfotografiene» der Ghauri er avbildet sammen med advokater i firmaet. Fotografiet fra Ghauris Facebook-profil er inntatt i tilknytning til omtalen av at han og et Hells Angels-medlem var involvert i en sak der noen forsøkte å svindle til seg bilen som er avbildet.
- (7) Reportasjen vakte stor oppmerksomhet og ledet til at forsvarergruppen i Advokatforeningen 9. februar 2020 tok til orde for at det bør stilles de samme krav til dem som leder et advokatfirma, som til advokatene selv. Tilsynsrådet for advokatvirksomhet varslet 10. februar 2020 at de ville undersøke advokatfirmaet. Avissaken ledet til forslag om lovendringer.

- (8) Den neste artikkelen, «Skatterazzia mot Afzzal Ghauris transportfirma», ble publisert på nett 14. februar 2020 og i papiravisen dagen etter. Også her omtales forbindelseslinjer mellom næringsvirksomheten og kriminelle miljøer. Deler av Facebook-fotografiet er gjengitt. VG skriver at politiet fant et større pengebeløp i bilen i etterkant av svindelepisoden som ble omtalt i saken 8. februar.
- (9) Den 22. februar 2020 publiserte VG «Tolkeselskapets millionkupp» på nett, og saken var neste dag førstesideoppslag i papirutgaven, da med tittelen «Millionsum endte hos sjefens bror». Saken gjelder advokatfirmaets omfattende bruk av tolk i en stor straffesak og tar opp domstolenes kontroll med bruk av offentlige midler til dette formålet. VG benytter også her flere av portrettfotografiene.
- (10) Artikkelen «Den avskiltede advokaten og forbryteren», som VG publiserte 16. mai 2020, retter seg mot en enkelt medarbeider i advokatfirmaet. Saken handler om hvorvidt han utførte advokatvirksomhet selv om han hadde mistet advokatbevillingen. Det gjøres bruk av portrettfotografier av advokater i firmaet.
- (11) Den siste artikkelen ble publisert på nett 2. september 2020 og i papirutgaven dagen etter. Tittelen er «Kampen om millionklientene», og saken handler om hvordan advokater fra Rogstad ble forsvarere for fire tiltalte under lagmannsrettens behandling av en svært omfattende og langvarig straffesak. Portrettfotografiene av advokatene inngår i fotomontasjer.
- (12) Advokatfirmaet Rogstad og Irfan Abbas reiste søksmål mot Verdens Gang AS og journalist Markus Tobiassen med krav om erstatning eller vederlag etter åndsverkloven og krav om forbud mot ytterligere bruk av fotografiene. Kravet mot Tobiassen skyldtes at han publiserte en lenke til artiklene på Facebook. De saksøkte godtok ikke kravene.
- (13) Oslo tingrett avsa 11. september 2020 dom med slik slutning:
- «1. Verdens Gang AS frifinnes.
 2. Markus Tobiassen frifinnes.
 3. Advokatfirmaet Rogstad AS og Irfan Abbas dømmes i fellesskap til innen 2 – to – uker å erstatte Verdens Gang AS' og Markus Tobiassens sakskostnader med 389 257 – trehundreogåttinitusentohundreogfemtisju – kroner.»
- (14) Tingretten kom til at VGs bruk av fotografiene er hjemlet i sitatregelen i åndsverkloven § 29. Retten konkluderte videre med at artiklene bygger på et tilstrekkelig godt fakta- og kildegrunnlag.
- (15) Advokatfirmaet Rogstad AS og Irfan Abbas anket til lagmannsretten. Borgarting lagmannsrett avsa 22. september 2021 dom med slik slutning:
- «1. Ankene forkastes.
 2. I saksomkostninger for lagmannsretten betaler advokatfirmaet Rogstad AS og Irfan Abbas én for begge og begge for én 334 177 – trehundreogtrettifiretusenethundreogstøttisju – kroner til Verdens Gang AS og Markus Tobiassen i fellesskap innen to uker fra dommen er forkynt.»

- (16) Også lagmannsretten kom til at VG hadde rett til å sitere fotografiene uten samtykke og uten å yte vederlag i medhold av § 29.
- (17) Advokatfirmaet og Irfan Abbas har anket dommen til Høyesterett på grunnlag av feil i rettsanvendelsen og saksbehandlingen. Høyesteretts ankeutvalg fremmet anken for så vidt gjelder rettsanvendelsen. Ankeforhandlingene er begrenset slik at det foreløpig kun forhandles om hvorvidt VG kunne gjengi fotografiene med hjemmel i åndsverkloven §§ 29 eller 36 andre ledd. Det går frem av henvisningsbeslutningen at dersom de ankende parter får medhold, må lagmannsrettens avgjørelse oppheves og fortsatt behandling av saken finne sted for lagmannsretten.
- (18) Norsk Redaktørforening er partshjelper etter tvisteloven § 15-7 til støtte for VG og Tobiassen. Norges Fotografforbund har, med tilslutning fra Norske Naturfotografer og Institusjonsfotografenes forening, gitt skriftlig innlegg etter tvisteloven § 15-8. For øvrig står saken i samme stilling som for lagmannsretten.

Partenes syn på saken

- (19) De ankende parter – *Advokatfirmaet Rogstad AS og Irfan Abbas* – har i korte trekk gjort gjeldende:
- (20) Lagmannsretten anvender loven feil når den kommer til at VG kan gjengi fotografiene uten samtykke og uten å betale vederlag. Verken den alminnelige sitatretten etter åndsverkloven § 29 eller § 36 andre ledd om gjengivelse av fotografi som er tilknyttet en dagshending, kan hjemle VGs bruk av fotografiene.
- (21) De ankende parters rett til fotografiene er vernet som eiendom etter Den europeiske menneskerettskonvensjon (EMK) protokoll nr. 1 artikkel 1 (P1-1). Eiendomsvernet under konvensjonen står ikke tilbake for vernet av informasjons- og ytringsfriheten etter EMK artikkel 10. En så omfattende gjengivelse av fotografier som i denne saken, fjerner seg for langt fra ordlyden i § 29 til at lovskravet i P1-1 er oppfylt. Dersom lovskravet likevel anses oppfylt, nyter de to rettighetene den samme beskyttelse og må balanseres mot hverandre.
- (22) Hensynet til informasjons- og ytringsfriheten kan ikke begrunne inngrep i opphavsretten i denne saken. Ytringene står seg uten fotografiene. Det er heller ikke tilstrekkelig nærhet mellom ytringene i teksten og fotografiene som er gjengitt. VG kunne for eksempel publisert teksten med egne fotografier eller med kjøpte fotografier.
- (23) Forholdet mellom § 29 og § 36 andre ledd er slik at dersom et fotografi ikke kan gjengis i sin helhet etter § 36 andre ledd, kan det heller ikke gjengis som sitat etter § 29. Dersom VGs bruk av fotografiene er hjemlet i § 36 andre ledd, kan bruken dermed ikke samtidig ha hjemmel i § 29.
- (24) Vilkåret i § 36 andre ledd om «dagshending» er ikke oppfylt. Bestemmelsen kan under ingen omstendighet anvendes på fotografier som er skapt i næring med henblikk på bruk i media, jf. § 36 andre ledd andre punktum. Dette gjelder samtlige fotografier som VG har hentet fra advokatfirmaets hjemmeside.

- (25) Portrettfotografiene må regnes som fotografiske åndsverk, og ikke kun fotografiske bilder, men det er av underordnet betydning i saken.
- (26) Det er ikke gjort gjeldende at personvernregler eller annet regelverk er til hinder for at VG gjengir fotografiene.
- (27) Advokatfirmaet Rogstad AS og Irfan Abbas har lagt ned slik påstand:
- «1. Borgarting lagmansretts dom i sak nr. 20-164203ASD-BORG/02 oppheves og henvises til fortsatt behandling i lagmannsretten.
 2. Verdens Gang AS og Markus Tobiassen dømmes til å erstatte Advokatfirmaet Rogstad AS og Irfan Abbas'omkostninger.»
- (28) Ankemotpartene – *Verdens Gang AS og Markus Tobiassen* – har i korte trekk gjort gjeldende:
- (29) Lagmannsrettens rettsanvendelse er korrekt. VGs bruk av fotografiene er innenfor sitatretten etter åndsverkloven § 29. Fotografiene er sitert i samsvar med god skikk, og gjengivelsen går ikke lenger enn formålet tilsier, sett opp mot nyhetsartiklenes innhold. Domstolene bør vise tilbakeholdenhet med å overprøve redaksjonelle valg. Fotografiene kan derfor fritt publiseres som lovlige sitat.
- (30) I avveiningen mellom opphavsrett og ytringsfrihet må det legges vekt på betydningen av undersøkende journalistikk. De ankende partene forsøker å begrense journalistisk arbeid med opphavsrettslige regler. Det bør være en meget høy terskel for på den måten å gripe inn i «gravejournalistikk». En begrensning av opphavsretten ved at fotografiene gjengis, har liten betydning for advokatfirmaet og Abbas.
- (31) Subsidiært gjøres det gjeldende at VGs bruk av fotografiene har hjemmel i § 36 andre ledd om vederlagsbasert gjengivelse av verk ved medias omtale av dagshendinger. Gjengs pris for fotografier som det er tale om i saken her, er 415 kroner per bilde. Paragraf 36 andre ledd gjør ikke innhugg i sitatretten etter § 29. Bestemmelsen er bare aktuell dersom vilkårene for sitatrett etter § 29 ikke er oppfylt.
- (32) Artikkelserien oppfylder vilkåret om «dagshending» i § 36 andre ledd, selv om enkelte av forholdene ligger tilbake i tid. Rammene for medias rett til bruk av fotografi etter denne bestemmelsen må være vide sett i lys av informasjons- og ytringsfriheten. Særregelen for fotografier som er laget for å bli gjengitt i media, jf. andre ledd andre punktum, er uten betydning i saken her.
- (33) Portrettfotografiene kan ikke anses som fotografiske åndsverk, og det får en viss betydning ved avveiningene som må foretas.
- (34) Verdens Gang AS og Markus Tobiassen har lagt ned slik påstand:
- «1. Anken forkastes.
 2. Advokatfirmaet Rogstad AS og Irfan Abbas dømmes, i fellesskap, til å erstatte Verdens Gang AS og Markus Tobiassens saksomkostninger.»

- (35) Partshjelperen – *Norsk Redaktørforening* – har sluttet seg til VGs og Tobiassens anførsler og utdypet enkelte av dem. Det vil skape utfordringer for ytringsfriheten dersom åndsverkloven § 36 andre ledd anses som en spesialregel for gjengivelse av fotografier som utelukker fotografisiter etter § 29. Dersom pressen må betale vederlag for fotografiene til den som er gjenstand for kritisk journalistikk, vil det ha en nedkjølende effekt på ytringsfriheten.
- (36) Norsk Redaktørforening har lagt ned slik påstand:
- «1. Anken forkastes.
 2. Advokatfirmaet Rogstad AS og Irfan Abbas plikter solidarisk å erstatte Norsk Redaktørforenings sakskostnader for Høyesterett.»

Mitt syn på saken

Innledning

- (37) Saken reiser spørsmål om tolkningen av åndsverkloven og betydningen av ytringsfriheten ved medias gjengivelse av andres fotografier som ledd i nyhetsjournalistikk.
- (38) Den som skaper et åndsverk har opphavsrett til verket, jf. åndsverkloven § 2. Også fotografier kan være åndsverk, jf. § 2 andre ledd bokstav f. De kalles da fotografiske verk. Paragraf 3 første ledd gir opphaveren enerett til å råde over verket ved å fremstille eksemplarer av det og å gjøre det tilgjengelig for allmennheten. Dette omfatter gjengivelse av verket i en avis eller på internett, jf. § 3 andre ledd bokstav d. Eneretten til et verk kan overføres til andre helt eller delvis.
- (39) Hovedregelen er at den som ønsker å gjengi et verk, må få samtykke fra opphaveren eller den som har rettighetene til verket. Rettighetshaveren kan kreve vederlag for bruken. Åndsverkloven kapittel 2 gir imidlertid avgrensingsregler – det vil si regler som på nærmere vilkår begrenser enerettighetene. De aktuelle bestemmelsene i vår sak er § 29 om sitatrett og § 36 andre ledd om medias rett til å gjengi visuelle verk i deknningen av dagshendinger mot å betale vederlag i ettertid.
- (40) Åndsverklovens regler for åndsverk er i stor utstrekning gitt tilsvarende anvendelse for fotografiske bilder, som er fotografier som ikke oppfyller kravet til verkshøyde, jf. § 23. Det følger av fjerde ledd i denne bestemmelsen at blant annet sitatregelen i § 29 og regelen om dagshendinger i § 36 andre ledd gjelder for fotografier uansett om fotografiet er et åndsverk eller ikke.
- (41) Partene i saken er enige om at de to fotografiene fra sammenkomsten i advokatfirmaet og bildet hentet fra Facebook-profilen til Ghauri, er fotografiske bilder og ikke fotografiske verk. Det er jeg enig i. Partene er imidlertid uenige om portrettfotografiene av advokatene må anses som fotografiske verk.
- (42) Som det går frem av § 23 fjerde ledd, har ikke skillet mellom fotografiske verk og fotografiske bilder direkte betydning ved tolkningen av § 29 eller § 36 andre ledd. Slik jeg ser denne saken, er grensdragningen mellom fotografiske verk og fotografiske bilder heller ikke avgjørende ved den konkrete rettsanvendelsen, og det er derfor ikke nødvendig for meg å ta stilling til om verkshøydekravet i § 2 andre ledd er oppfylt for de aktuelle fotografiene.

Forholdet mellom åndsverkloven § 29 og § 36 andre ledd

- (43) Forholdet mellom § 29 og § 36 andre ledd er omtvistet mellom partene. Spørsmålet er om de to bestemmelsene utgjør to selvstendige avgrensingsregler uten noen innbyrdes sammenheng, eller om § 36 andre ledd er en spesialregel som går foran § 29 og skal anvendes så langt vilkårene i bestemmelsen er oppfylt.
- (44) Åndsverkloven § 29 har overskriften «[s]itat», og lyder slik:
- «Det er tillatt å sitere fra et offentliggjort verk i samsvar med god skikk og i den utstrekning formålet betinger.»
- (45) Paragraf 36 har overskriften «[g]jengivelse av verk ved medias omtale av dagshending». Første ledd slår fast at når media omtaler en dagshending, kan et verk som «inngår i» dagshendingen gjengis i samsvar med god skikk og i den utstrekning formålet tilsier uten samtykke og uten at det betales vederlag. Ingen av partene har ment at denne bestemmelsen er aktuell i saken her.
- (46) Andre ledd i § 36 gir media adgang til mot vederlag å gjengi blant annet fotografiske verk som har «tilknytning til» dagshendingen uten å inngå i den. Bestemmelsen lyder slik:
- «Også et offentliggjort kunstverk, offentliggjort fotografisk verk eller offentliggjort filmverk som har tilknytning til dagshendingen uten å inngå i den, kan på samme vilkår som i første ledd gjengis mot vederlag. Dette gjelder ikke verk som er skapt i ervervsvirksomhet med henblikk på gjengivelse i media.»
- (47) Både § 29 og § 36 andre ledd er regler som gjør unntak fra – avgrenser – eneretten til åndsverk. Men reglene har ulik karakter. Paragraf 29 om sitatretten gjelder alle typer offentliggjorte verk. Den gjelder for alle som har behov for å sitere fra åndsverk, enten det er media, forskere, debattanter eller andre. Bestemmelsen gir rett til å benytte sitater uten samtykke fra rettighetshaveren og uten vederlag – og er en såkalt fribruksregel.
- (48) Paragraf 36 andre ledd er på sin side en spesialregel som gir media rett til gjengivelse av visuelle verk ved omtale av såkalte dagshendinger. Bestemmelsen åpner for at media uten samtykke kan gjengi kunstverk, fotografiske verk eller filmverk «som har tilknytning til dagshendingen uten å inngå i den» mot at det i ettertid ytes et vederlag. Forutsetningen er at verket allerede er offentliggjort. Fordi rettighetshaveren ikke kan motsette seg bruken, kalles § 36 andre ledd gjerne en tvangslisensregel.
- (49) Ettersom § 29 og § 36 andre ledd i noen grad synes å overlape hverandre, oppstår som nevnt spørsmålet om forholdet mellom dem.
- (50) Sitatretten er en selvstendig avgrensingsregel, forankret i Bern-konvensjonen artikkel 10 og EUs rådsdirektiv 2001/29/EC om opphavsrett i informasjonssamfunnet (opphavsrettsdirektivet) artikkel 5 nr. 3 bokstav d. I Høyesteretts dom i Rt-2010-366 *Brent av frost* avsnitt 37 understreker førstvoterende «sitatrettens store prinsipielle og praktiske betydning». Under henvisning til forarbeidene til åndsverkloven av 1961 uttaler han videre at «sitatretten [er] en selvsagt innskrenkning i opphavsmannens absolutte rett, og den har stor betydning i flere sammenhenger, blant annet for pressen som organ for informasjon og offentlig meningsutveksling». I avsnitt 38 presiseres det at sitater også brukes «for å illustrere, utdype eller berike fremstillingen i et nytt verk».

- (51) Avgrensningsregelen i § 36 andre ledd er en spesiell sitatregel som *utvider* medias rett til å gjengi andres visuelle verk. Mens det etter § 29 bare er en snever adgang til å sitere kunstverk og fotografier i sin helhet, gir § 36 andre ledd hjemmel til slik gjengivelse på de vilkår og med de begrensninger som følger av bestemmelsen. Det er i lys av dette jeg forstår departementets uttalelser i Prop. 104 L (2016–2017) side 133:

«På denne bakgrunn foreslår departementet at den gjeldende oppfatning om at det generelt er snever adgang til å gjengi bl.a visuelle verk etter den alminnelige sitatbestemmelse videreføres. Departementet anser at en generell adgang til vederlagsfritt å gjengi bl.a andres fotografier ved omtale av saker av allmenn interesse, ikke er uttrykk for en rimelig balanse mellom vernet av opphavernes interesser og ytringsfriheten. For slike verk er det derfor gitt særlige regler bl.a for gjengivelse ved omtale av dagshending. Der verk kan gjengis mot vederlag fordi det har tilknytning til en dagshending, legger departementet til grunn at verket ikke kan gjengis vederlagsfritt i medhold av den alminnelige sitatbestemmelse. Det er også gitt en del andre særlige regler om gjengivelse av kunstverk og fotografiske verk. Ut fra at det er snever adgang til å gjengi visuelle verk etter den sitatbestemmelsen, kan ikke bruk av slike verk generelt baseres på den alminnelige sitatregel der de særlige regler ikke gir grunnlag for bruk.»

- (52) Departementets syn er, slik jeg forstår det, at en vederlagsfri adgang til generelt å gjengi andres fotografier ved omtale av saker av allmenn interesse ikke er uttrykk for en rimelig balanse mellom rettighetshavernes, brukernes og allmennhetens interesser, jf. formålsbestemmelsen i åndsverkloven § 1 bokstav b. En regel som gir rettighetshaveren krav på vederlag i disse situasjonene, vil på den annen side etter departementets syn balansere hensynene til informasjons- og ytringsfriheten – som er en bærebjelke i sitatretten – og rettighetshaverens legitime interesse i å få betalt for bruken.
- (53) I vår sak dreier det seg om gjengivelse av en rekke fotografier i sin helhet, som er brukt i forbindelse med medias nyhetsjournalistikk. Vi er – slik jeg ser det i lys av forarbeidene – i utgangspunktet utenfor § 29 og i området for regelen om dagshendinger i § 36 andre ledd. Da er det denne avgrensningsbestemmelsen som eventuelt må komme til anvendelse. Jeg finner støtte for dette synet også i Rognstad, Opphavsrett, 2. utgave 2019, side 318. I relasjon til forholdet mellom § 29 og kunstsitatregelen i § 37 uttaler han at «selv om sitat som gjengir et helt kunstverk eller et helt fotografisk verk etter omstendighetene kan være lovlig, må nok hovedregelen være at slikt sitat ikke er tillatt etter § 29. Som regel må lovligheten av 'kunstsitat' avgjøres etter § 37».
- (54) Som det har fremgått av det jeg allerede har sagt, kan det imidlertid også være adgang for media til å sitere visuelle verk i medhold av sitatregelen i § 29. Et eksempel er kortere utdrag fra filmverk. Også fotografier og kunstverk utenfor området for § 36 og de andre spesielle sitatreglene i åndsverkloven kan, etter omstendighetene og i lys av informasjons- og ytringsfriheten siteres i sin helhet i medhold av § 29. Dette gjelder primært når man *omtaler* andres verk som ledd i allmenn kunstkritikk, debatt, forskning eller som ledd i faglige vurderinger. Adgangen til å «sitere» fotografier i medhold av § 29 er imidlertid snever, jf. forarbeidene som jeg har gjengitt.

Åndsverkloven § 36 andre ledd om medias bruk av visuelle verk med tilknytning til dagshendinger

- (55) En forutsetning for at media skal kunne publisere andres offentliggjorte fotografier i medhold av regelen om dagshendinger i § 36 andre ledd, er at det dreier seg om en nyhets sak av en viss allmenn interesse. Rt-1995-1948 *Diana Ross* handlet om den nedre grensen for når en mediasak har nok nyhetsverdi til å være «dagshending». Høyesterett konkluderte på side 1953 med at saken må ha «et visst minstemål av generell nyhetsverdi». Det er ikke tvilsomt at det aspektet ved dagshendingsvilkåret er oppfylt i vår sak. Også vilkårene i § 36 andre ledd om at fotografiene er offentliggjort og har tilknytning til dagshendingen er oppfylt. Det sentrale spørsmålet er dermed om reportasjene i VG, som omhandler forhold som ligger til dels langt tilbake i tid, kan sies å gjelde dagshendinger i lovens forstand. I tillegg er det spørsmål om VGs fotografibruk gikk lenger enn nødvendig og var i samsvar med god skikk, noe jeg kommer tilbake til.

Dagshendingsvilkåret

- (56) Ordet «dagshending» gir ikke noen presis anvisning på hva som kreves. Som det er pekt på i *Diana Ross*-dommen indikerer imidlertid sammenstillingen av «dags» og «hending» at det siktes til nyheter i form av dagsaktuelle saker. I Prop. 104 L (2016–2017) side 148 er formålet med regelen beskrevet slik:

«Begrunnelsen for bestemmelsen er pressens behov for å kunne gjengi verk på kort varsel, noe som gjør innhenting av forhåndssamtykke upraktisk.»

- (57) Forarbeidene leder tanken i retning av reportasjer om nyhetshendelser som har skjedd relativt nylig, og hvor nyhetsformidlingen vil bli forsinket dersom media i tråd med hovedregelen først måtte innhente samtykke til publisering og få avtalt vederlag for bruken.
- (58) Paragraf 36 gjennomfører EUs opphavsrettsdirektiv artikkel 5 nr. 3 bokstav c, jf. Prop. 104 L (2016–2017) side 147. Det følger av bestemmelsens andre alternativ at verk kan gjengis «in connection with the reporting of current events». Dette begrepet er språklig sett noe videre enn «dagshending», og kan forstås i retning av å gjelde aktuelle hendelser. I den danske språkversjonen brukes imidlertid formuleringen «dagsbegivenhed».
- (59) I tråd med prinsippet om direktivkonform fortolkning må de norske bestemmelsene som gjennomfører opphavsrettsdirektivet tolkes i samsvar med EU-retten slik den utvikles av EU-domstolen. Domstolen har uttalt seg om regelen i flere saker.
- (60) Jeg vil særlig trekke frem dom 29. juli 2019 i sak C-516/17 *Spiegel Online*. EU-domstolens tolkning av «current event» fremgår av avsnitt 67:
- «Next, reporting must relate to a ‘current event’. In that regard, as noted by referring court, it must be held that a current event is an event that, at the time at which it is reported, is of informative interest to the public.»
- (61) Domstolen tolker altså begrepet «current event» slik at det er tilstrekkelig at reportasjen har allmenn nyhetsinteresse på det tidspunkt den publiseres. EU-domstolen krever her ikke at det skal være tidsnød knyttet til å innhente samtykke.

- (62) I avsnitt 71 understrekes medias behov for å kunne formidle nyheter raskt. Dersom mediene som ledd i nyhetsdekningen alltid måtte innhente opphaverens samtykke, ville det ifølge domstolen kunne bli vanskelig å formidle nyhetene «in a timely fashion, and might even prevent it altogether».
- (63) Dette sammenfaller i stor grad med den praktisk orienterte begrunnelsen for § 36 andre ledd i forarbeidene til åndsverkloven, men er ikke nødvendigvis begrenset til dette.
- (64) EU-domstolen fremhever deretter i avsnitt 72 et annet viktig formål bak dagshendingsunntaket, nemlig å ivareta informasjons- og ytringsfriheten. Under henvisning til EUs Charter om grunnleggende rettigheter og dom 1. desember 2012 i sak C-145-10 *Painer*, uttales det at pressens funksjon i et demokratisk samfunn forutsetter at ytringsfriheten ikke begrenses mer enn det som er «strictly necessary», altså helt nødvendig.
- (65) Dette leder frem til konklusjonen i avsnitt 74 om at direktivet er til hinder for nasjonale bestemmelser som sier at media bare kan bruke fotografier med tilknytning til «current events» der det ikke med rimelighet har vært mulig for redaksjonen å innhente samtykke før publisering skjer. Avsnitt 74 lyder slik i den danske språkversjonen:
- «Henset til ovenstående betragtninger skal det fjerde spørgsmål besvares med, at artikel 5, stk. 3, litra c), andet alternativ, i direktiv 2001/29 skal fortolkes således, at den er til hinder for en national bestemmelse, som begrænser anvendelsen af den undtagelse eller indskrænkning, som er omhandlet i denne bestemmelse, til tilfælde, hvor det ikke med rimelighed er muligt at indhente forudgående tilladelse til at bruge et beskyttet værk med henblik på redegørelse for dagsbegivenheder.»
- (66) Spiegel Online-saken taler slik jeg ser det med tyngde for at § 36 andre ledd ikke kan begrenses til kun å gjelde dekningen av nylige hendelser, som må skje så raskt at det er umulig eller upraktisk å be om samtykke før et fotografi som knytter seg til hendelsen publiseres. Også undersøkende journalistikk, som typisk går over lengre tid og hvor det er avdekking av forhold av samfunnsmessig betydning som er formålet, må etter omstendighetene kunne omfattes. Særlig der det er tale om kritisk journalistikk vil det å kreve forhåndssamtykke kunne legge begrensninger på det journalistiske innholdet og være til hinder for at saken i sin fulle bredde kan formidles til offentligheten innen rimelig tid, jf. Spiegel Online saken avsnitt 71 og 74.
- (67) Hvor grensen for «dagshending» etter dette må trekkes, beror dermed også på hvor sterkt hensynet til informasjons- og ytringsfriheten gjør seg gjeldende. Gjelder saken spørsmål av stor allmenn interesse og betydning, veier ytringsfriheten tungt. Jeg viser til Ytringsfrihetskommisjonens uttalelser om dette i NOU 1997: 27 side 136. Praksis fra Den europeiske menneskerettsdomstolen (EMD) vedrørende avveiningen av informasjons- og ytringsfrihet mot personvern ved proporsjonalitetsvurderingen etter EMK artikkel 8 nr. 2 om retten til privatliv, har interesse i denne sammenheng. I EMDs dom 24. juni 2004 *Von Hannover mot Tyskland* avsnitt 60 legges det vekt på om publiseringen bidrar til en debatt av offentlig interesse. Også kvaliteten på det journalistiske håndverket spiller inn, jf. EMDs dom 2. mai 2000 *Bergens Tidende mfl. mot Norge* avsnitt 53.
- (68) I tillegg må informasjons- og ytringsfriheten avveies mot opphavsretten, slik det er fremhevet i formålsbestemmelsen i åndsverkloven § 1 bokstav b. Dette ligger også innbakt i proporsjonalitetsvurderingen etter EMK artikkel 10 nr. 2 om informasjons- og ytringsfrihet. Det vil da kunne være av betydning om fotografiet som media ønsker å bruke er et åndsverk

eller ikke. Og dersom gjengivelsen av fotografiene bærer preg av utnyttelse av andres innsats i kommersielt øyemed, står ikke informasjons- og ytringsfriheten sterkt, jf. EMDs avgjørelse 10. januar 2013 *Ashby Donald mfl. mot Frankrike*.

- (69) På bakgrunn av disse rettslige utgangspunktene går jeg over til å avveie interessene i vår sak, der det som blir avdekket i de fem VG-artiklene – om etableringen av advokatfirmaet, skatterazziaen, tolkesaken, saken om advokatvirksomhet uten bevilling og kampen om klientene i den store straffesaken – ligger fra flere måneder til år forut for publiseringen. På grunn av artiklenes kritiske innhold, ville det vært vanskelig for VG å få samtykke til bruk av fotografiene på forhånd. Et krav om forhåndssamtykke i en slik situasjon ville dermed kunne forhindret bruk av fotografier med saklig tilknytning til reportasjene, og kunne i alle fall ha ført til at publiseringen av saken ville blitt forsinket.
- (70) Jeg ser så på hvordan hensynet til ytringsfriheten gjør seg gjeldende.
- (71) Vi er utvilsomt i kjernen av undersøkende journalistikk av stor allmenn interesse. Advokatstanden er tillagt viktige funksjoner i samfunnet. Behovet for at pressen retter et kritisk blikk mot denne maktstrukturen er tilsvarende stort. Ved sine artikler avdekket VG svakheter ved domstollovens regulering av advokatvirksomhet, som allmennheten og myndighetene har behov for innsikt i. Etter at artiklene var publisert, sendte Justis- og beredskapsdepartementet 12. august 2020 på høring et forslag om å innføre krav om at eiere og ledelsen i advokatforetak må ha hederlig vandel og ikke anses uskikket. Lagmannsretten legger til grunn at det er nærliggende å anta at det er en direkte årsakssammenheng mellom lovgivningsprosessen og VGs journalistiske arbeid. Jeg legger til at hensynet til ytringsfriheten selvsagt veier tungt også ved undersøkende journalistikk som ikke leder til slike initiativ. Det sentrale er i hvilken grad det som avdekkes er av samfunnsmessig betydning.
- (72) Artiklene er som lagmannsretten legger til grunn, fundert på forsvarlig journalistisk arbeid og et tilfredsstillende fakta- og kildegrunnlag. Fotografibruken har enkelte svakheter, som jeg kommer tilbake til, og det er avdekket én faktisk feil som VG senere har rettet opp. Dette svekker imidlertid ikke hovedinntrykket av arbeidet. Informasjons- og ytringsfrihetens betydning i saken tilsier dermed klart at fotografibruken har hjemmel i § 36 andre ledd.
- (73) I vår sak kan jeg vanskelig se at VGs bruk av fotografiene skader advokatfirmaet eller Abbas i egenskap av henholdsvis rettighetshaver og fotograf. Som jeg har vært inne på, har lovgiver lagt til grunn at den generelle bruken av fotografier i sin helhet som § 36 andre ledd åpner for, kan forsvares i lys av at det skal betales vederlag. For advokatfirmaets del legger jeg til at det selv har offentliggjort fotografiene for å presentere virksomheten. Dette momentet gjør seg ikke gjeldende for Abbas, men uten at det i denne saken utgjør noen avgjørende forskjell ved anvendelsen av § 36 andre ledd. Slik saken ligger an, har det heller ikke avgjørende betydning ved interesseavveiningen om portrettfotografiene må regnes som fotografiske verk eller fotografiske bilder.
- (74) Min konklusjon er etter dette at dagshendingsvilkåret i § 36 andre ledd klart er oppfylt i saken her. Flere av de øvrige vilkårene for bruk av vederlagsbestemmelsen i § 36 andre ledd er som nevnt oppfylt: Fotografiene var allerede offentliggjort, og de hadde saklig tilknytning til innholdet i reportasjene. Det gjenstår imidlertid å ta stilling til om bruken av fotografiene gikk lenger enn det som var nødvendig ut fra formålet og var i samsvar med god skikk. Før jeg gjør det, skyter jeg inn at § 36 andre ledd andre punktum – som utelukker bruk av § 36 andre ledd

på verk som «er skapt i ervervsvirksomhet med henblikk på gjengivelse i media» – ikke får anvendelse i vår sak. Bestemmelsen omfatter særlig pressefotografier og pressetegninger laget for bruk i konkurrerende medier, jf. Prop. 104 L (2016–2017) side 148.

Om fotografibruken går lenger enn formålet med gjengivelsen betinger

- (75) Gjengivelsen av visuelle verk etter § 36 andre ledd kan bare skje «i den utstrekning formålet betinger». Formålsvilkåret krever altså at gjengivelsen av fotografiene ikke går lenger enn nødvendig for formålet – å bidra til å belyse de temaene artiklene retter seg mot. Om dette uttaler tingretten med tilslutning fra lagmannsretten:

«VG kunne nok ha funnet bilder av mange av advokatene i egne bildearkiver, men har bevisst valgt å bruke bilder som viser hvordan firmaet og advokatene selv presenterer seg for omverdenen. Tobiassen og Steiro har forklart at dette var vurdert som et grep som i seg selv hadde journalistisk verdi.

...

Den første artikkelen fra 8. februar 2020 har blant annet til formål å vise forbindelseslinjer mellom en sentral person i advokatfirmaet – Afzzal Ghauri – og kriminelle miljøer. Dette gjøres blant annet gjennom historien om svindelforsøket ved salget av Lamborghinien og hvordan dette ble forhindret ved bruk av vold og med bistand fra et Hells Angels-medlem. At Afzzal Ghauri var involvert i hendelsene og selv brukte vold er ubestridt.»

- (76) De ankende parter har gjort gjeldende at VGs artikler ville stått seg uten at de 18 fotografiene ble gjengitt. Det er anført at VG i stedet kunne valgt andre måter å illustrere saken på.
- (77) Utgangspunkt må tas i VGs formål med artiklene som kan oppsummeres slik: VG har ønsket å avdekke eierstrukturene i og oppbyggingen av Advokatfirmaet Rogstad, å fortelle om bakgrunnen til enkelte av advokatene, og å belyse bakgrunnen for advokatfirmaet og driften av dette og for eksempel firmaets bruk av tolker. Spørsmålet er om dette formålet kan forsvare den utstrakte gjengivelsen av fotografiene. Det er her sentralt om fotografiene har en selvstendig journalistisk betydning og konkret tilknytning til saken, eller om de mer tjener som en generell illustrasjon av teksten i artiklene. Domstolene skal vise en viss varsomhet med å overprøve redaksjonelle valg, jf. Rt-2010-366 *Brent av frost* avsnitt 40.
- (78) Fotografibruken i VGs reportasjer er meget omfattende. Det er imidlertid en klar saklig sammenheng mellom fotografiene og innholdet i reportasjene. Fotografiene har en konkret tilknytning til innholdet i reportasjene og bidrar dermed til å belyse det som tas opp. Etter mitt syn går bruken av fotografiene ikke lenger enn det som var nødvendig ut fra formålet med artiklene.

Om fotografibruken var i samsvar med god skikk

- (79) Det er et vilkår for å gjengi visuelle verk etter § 36 andre ledd at det skjer i samsvar med god skikk. I Rognstad, Opphavsrett, 2. utgave 2019, side 317 uttales det følgende om kravet til god skikk:

«Den målestokk standarden i § 29 viser til, kan ikke være upåvirket av hva som er blitt vanlig i samfunnet – selv om det på ingen måte skal antydes at all skikk er god skikk.

Som påpekt ovenfor i 10.2 har god skikk-kravet to aspekter – dels å sanksjonere en rådende sedvane, dels å fremme en slik på områder der man ikke har etablert noen god skikk. [...]

Om det ikke kan settes likhetstegn mellom slike normer og lovens krav om at sitatet skal være i samsvar med god skikk, er det all grunn til å tillegge de etiske normene stor betydning ved fastleggningen av innholdet i god skikk-standarden.»

- (80) Uttalelsen knytter seg til det tilsvarende vilkåret i § 29, men gir veiledning også ved vurderingen etter § 36 andre ledd.
- (81) Ettersom etiske normer står sentralt i vurderingen av hva som skal regnes som god skikk, ligger det nær å se hen til kravene til god presseskikk, jf. Rt-2009-265 *Memo* avsnitt 60. Dersom bruken av fotografiene er i tråd med god presseskikk, vil det tale for at også lovens vilkår er oppfylt. Også på dette punkt skal domstolene vise en viss varsomhet med å overprøve redaksjonelle vurderinger.
- (82) Om de redaksjonelle vurderingene som ble gjort, uttaler lagmannsretten følgende:
- «Ansvarlig redaktør Gard Steiro har – i likhet med Tobiassen – forklart at det var bevisste journalistiske og redaksjonelle vurderinger bak valget og bruken av bildene. For bildet av Ghauris del ble det blant annet gjort i forbindelse med en reportasje som skulle vise forbindelser mellom ham og et kriminelt miljø, og der et forsøk fra en tredjeperson på å svindle til seg bilen var sentralt, samt voldsbruk i denne sammenheng. For bruken av portrettbildene var det et journalistisk poeng å få frem hvordan firmaet selv presenterer seg og sine ansatte.»
- (83) Pressens Faglige Utvalg (PFU) fant i vedtak 16. desember 2020 ingenting å innvende mot fotografibruken. Vurderingen er imidlertid knapp. Konklusjonen er at «[b]ildene er relevante, og det går frem når det handler om montasjer, jf. VVP [Vær Varsom-Plakaten] 4.10, 4.11 og 4.12».
- (84) Dette gir et utgangspunkt for vurderingen av «god skikk»-vilkåret og kravene i åndsverkloven § 25 andre ledd om at bruken av fotografiene ikke må endre eller forringe verkets karakter.
- (85) Etter mitt syn er det to forhold ved gjengivelsen av fotografiene som krever en nærmere vurdering: At fotografiene ble presentert i en endret form, og at det for mange av fotografiene ikke ble oppgitt hvem fotografen var, og bare delvis hvor fotografiene var hentet fra.
- (86) I relasjon til det generelle kravet om *lojalt sitat*, oppstiller Rognstad på side 326 som rettesnor at det «må ... være kurant å endre formatet slik at sitatet får plass i det siterende verket på en naturlig og formålmessig måte». Om måten fotografiene er gjengitt på, slutter lagmannsretten seg til tingretten, som uttaler:
- «Bildene er stort sett brukt slik de er, og noen ganger i fotomontasjer og grafikker – men uten at det er gjort endringer som forandrer meningsinnholdet eller uttrykket til portrettbildene.»
- (87) VG bruker virkemidler som beskjæring, endret bakgrunn og montasjer. Jeg er enig i at det for det meste ikke er noe problematisk ved måten fotografiene er gjengitt på. Gjengivelsen i artikkelen 2. og 3. september 2020 står likevel etter mitt syn i et visst spenningsforhold til kravet i § 25 andre ledd. Portrettfotografiene har ikke bare fått endret format, bakgrunn og

inngår i store fotomontasjer, men er gjort om til helfigurer ved at hodene er limt sammen med dresskledde figurer som ikke tilhører advokatene. De som avbildes, blir dermed tillagt et kroppslig uttrykk som ikke er deres eget, og VG fjerner seg fra den redaksjonelle begrunnelsen om å «få frem hvordan firmaet selv presenterer seg og sine ansatte». Dette er en svakhet ved fotografibruken. Figurene er imidlertid ikke spesielle på noen måte.

- (88) Til spørsmålet om VG i tilstrekkelig grad har oppgitt hvor fotografiene er hentet fra, sier tingretten med tilslutning fra lagmannsretten:
- «For Lamborghini-bildet er det oppgitt ‘Foto: Privat’, og for en del av bildene i den første artikkelen er det oppgitt ‘Foto: Advokatfirmaet Rogstad’. Det gjelder imidlertid ikke portrettbildene av advokatene, som gjennomgående er brukt uten å navngi rettighetshaver. Den mangelfulle kildeangivelsen er etter rettens syn ikke i seg selv nok til å anse bildebruken for ikke å oppfylle lovens vilkår om ‘god skikk’. Et poeng i denne forbindelse er at det fremgår av bildene selv, slik de er brukt i VG-oppslagene, at det er portrettbilder. Det fremgår da av sammenhengen at det ikke er VG som har tatt bildene. De er helt typiske eksempler på slike bilder som advokater bruker på egne nettsider for å profilere seg og firmaet. Når bildene og artiklens innhold ses i sammenheng, er det naturlig å forstå det slik at bildene er hentet fra advokatfirmaets egenprofilering, selv om dette ikke eksplisitt er oppgitt av VG.»
- (89) Etter mitt syn stilles det her for små krav til kreditering når det på denne måten overlates til leserne, ut fra portrettfotografiens art, selv å slutte seg til hvor fotografiene stammer fra. Især må det gjelde når fotografiene er endret på en måte som utvisker det opprinnelige portrettpreget. Spørsmålet må bedømmes ut fra åndsverkloven § 5 om retten til navngivelse så langt det er praktisk mulig og § 25 andre ledd siste punktum som sier at kilden til fotografiene alltid skal oppgis slik «god skikk» tilsier. Kravet om kreditering kan imidlertid ikke tolkes så strengt at det vil motvirke undersøkende journalistikk. Like fullt kunne VG i denne saken med fordel gått lenger i å oppgi hvor fotografiene er hentet fra, uten at det ville gått på bekostning av formålet med artiklene.
- (90) På denne bakgrunn kan det rettes enkelte innvendinger mot måten fotografiene er gjengitt på. Men sett i lys av sakens store allmenne interesse, at artiklene ellers er bygd på solid journalistisk arbeid og at svakhetene ved fotografibruken ikke er større enn det jeg har nevnt, mener jeg likevel at disse manglene ikke kan føre til at gjengivelsen er i strid med dagshendingsregelen i § 36 andre ledd.
- (91) Jeg har etter dette kommet til at vilkårene i § 36 andre ledd er oppfylt, og at VGs gjengivelse av fotografiene er hjemlet der. Vi er i kjerneområdet for denne bestemmelsen, og jeg kan da ikke se at den generelle sitatregelen i § 29 gir media rett til å bruke fotografiene uten å yte vederlag.

Forholdet til EMK artikkel 10

- (92) VG og partshjelperen har anført at vederlagskravet etter regelen om dagshendinger i § 36 andre ledd vil kunne ha en nedkjølende effekt ved at det legger hindringer i veien for medias dekning av saker av samfunnsmessig betydning – og derved kan komme i konflikt med EMK artikkel 10 om retten til informasjons- og ytringsfrihet.
- (93) Til dette skal jeg bemerke at tvangslisensen er begrunnet i et bevisst lovgiverstandpunkt.

- (94) Etter § 36 første ledd, som hjemler gjengivelse av visuelle verk når de *inngår* i en dagshending – en bestemmelse som ikke er påberopt i vår sak – skal det ikke betales vederlag. Denne forskjellen mellom første og andre ledd i § 36 er veloverveid fra lovgivers side. Jeg viser særlig til Prop. 104 L (2016–2017) side 148. Hovedsynspunktet i forarbeidene er at dersom fotografiene er så sentrale i reportasjen at de inngår i dagshendingen, slik tilfellet er etter § 36 første ledd, tilsier hensynet til informasjons- og ytringsfriheten at det ikke stilles krav om vederlag. Men etter § 36 andre ledd, der det visuelle verket bare «har tilknytning til dagshendingen uten å inngå i den», tilsier balanseringen av informasjons- og ytringsfriheten og opphaverens interesser at det skal ytes et vederlag for fotografibruken. Vederlagets størrelse må fastsettes i lys av de motstridende interessene som gjør seg gjeldende.
- (95) På denne bakgrunnen finner jeg ikke holdepunkter for at anvendelsen av § 36 andre ledd i vår sak kommer i konflikt med EMK artikkel 10 nr. 2.

Konklusjon og sakskostnader

- (96) Min konklusjon blir etter dette at VGs bruk av fotografiene har hjemmel i åndsverkloven § 36 andre ledd, og at VG hadde rett til å gjengi dem uten samtykke. Det skal imidlertid ytes et vederlag for bruken. Lagmannsrettens dom – som bygger på at fotografiene kunne gjengis uten plikt til å betale for bruken i etterkant – må dermed oppheves.
- (97) Advokatfirmaet Rogstad og Abbas har fått medhold i sin påstand om at lagmannsrettens dom oppheves. De har imidlertid gjennom hele saken, også i anken til Høyesterett, prinsipalt gjort gjeldende at VG ikke hadde hjemmel i åndsverkloven til å benytte fotografiene i sine reportasjer. Jeg viser til at den prinsipale påstanden i anken til Høyesterett blant annet gikk ut på krav om erstatning for brudd på åndsverkloven, krav om at VG var forpliktet til å hindre ytterligere tilgjengeliggjøring av fotografiene og krav om oppreisningserstatning. Det følger av dommen her at det ikke er grunnlag for slike krav. Rettsvirkningene av den subsidiære påstanden om at lagmannsrettens dom oppheves er derfor atskillig mindre gunstige for advokatfirmaet og Abbas enn det som fulgte av påstanden i anken til Høyesterett. VG og Tobiassen har for sin del prinsipalt gjort gjeldende at det var adgang til å benytte bildene uten å betale vederlag for bruken. Subsidiært gjorde de gjeldende at § 36 andre ledd ga hjemmel for bruken. Hovedtyngden i saken har imidlertid ligget på spørsmålet om § 29 ga VG rett til å bruke bildene. Det resultat som foreligger etter Høyesteretts dom er at det skal betales et vederlag for bruken av fotografiene. Jeg ser det derfor slik at ingen av partene har fått medhold fullt ut eller i det vesentlige, jf. tvisteloven § 20-2.
- (98) Begge parter må etter dette bære sine sakskostnader for Høyesterett. Det samme gjelder for partshjelperen Norsk Redaktørforening, jf. tvisteloven § 20-1 tredje ledd.
- (99) Sakskostnadsspørsmålet for tingretten og lagmannsretten utsettes i medhold av § 20-8 tredje ledd.

(100) Jeg stemmer for denne

D O M :

1. Lagmannsrettens dom oppheves.
2. Sakskostnader for Høyesterett tilkjennes ikke.
3. Norsk Redaktørforening bærer selv sine sakskostnader for Høyesterett.
4. Sakskostnadsavgjørelsen for tingretten og lagmannsretten utsettes til den avgjørelse som avslutter saken.

(101) Dommer **Thyness:** Jeg er i det vesentlige og i resultatet enig med førstvoterende.

(102) Dommer **Ringnes:** Likeså.

(103) Dommer **Arntzen:** Likeså.

(104) Dommer **Noer:** Likeså.

(105) Etter stemmegivningen avsa Høyesterett denne

D O M :

1. Lagmannsrettens dom oppheves.
2. Sakskostnader for Høyesterett tilkjennes ikke.
3. Norsk Redaktørforening bærer selv sine sakskostnader for Høyesterett.
4. Sakskostnadsavgjørelsen for tingretten og lagmannsretten utsettes til den avgjørelse som avslutter saken.

Dokumentet er i samsvar med originalen:
Anders Berg Dønås